

21.04.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**21 Nisan 2021
Çarşamba**

21.04.2021

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

21 Nisan 2021 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Kurulması ile Kamu Personel İşlemlerinin Yürütülmesine İlişkin Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 73)

YÖNETMELİKLER

— Anadolu Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliđi
— KTO-Karatay Üniversitesi Akıllı Teknolojiler Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliđi
— Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Medikal Tasarım ve Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliđinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

— Yargıtay 3. ve 10. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

Kabine'de revizyon: İki yeni bakanlık, üç yeni isim

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan görevden alınarak, yerine Mehmet Muş atandı. Yeni kurulan iki bakanlıktan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görevine Derya Yanık, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Vedat Bilgin getirildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bazı bakanlıklara yaptığı atamalara ilişkin kararlar Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı.

Bir süredir eşine ait şirketin Ticaret Bakanlığı'na dezenfektan satışı yaptığına ilişkin haberlerle gündeme gelen Ticaret Bakanı **Ruhsar Pekcan** görevden alındı. Pekcan'ın yerine AK Parti'nin önceki dönem Grup Başkanvekilliğini yapan **Mehmet Muş** atandı.

Pekcan ile ilgili kararnamede, '**görevine son verilmiştir**' ifadesi dikkat çekti. Bundan önceki son bakan değişimi Berat Albayrak'ın istifasında yaşanmıştı. 10 Kasım 2020'de yayınlanan kararname, "Görevden affını isteyen ve görevden af talebi kabul edilen Berat Albayrak'tan boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığına Lütfi Elvan'ın Atanması Hakkında Karar" ismiyle yayınlanmıştı.

İki yeni bakanlık, iki yeni bakan

Öte yandan Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ikiye bölündü. Mevcut Bakan **Zehra Zümrüt Selçuk** bölünen bakanlıklarda görevlendirilmedi.

21.04.2021

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na AK Parti İstanbul Kurucu İl Yönetim Kurulu Üyelerinden Avukat **Derya Yanık** atandı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ise 26'ncı dönem AK Parti milletvekilliği de yapan akademisyen **Vedat Bilgin** getirildi.

Ticaret Bakanı Muş, ekonomi torbalarının mimarıydı

Mehmet Muş
Ticaret Bakanı

Dr. Mehmet Muş 1 Mayıs 1982'de Trabzon

Sürmene'de doğdu. İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da tamamlayan Muş, Doğu Akdeniz Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Fakültesi İşletme Bölümü'nden mezun oldu. Daha sonra Washington State University School of Economic Sciences'de Ekonomi alanında yüksek lisans yapan Muş, doktora öğrenimini Marmara Üniversitesi İktisat Tarihi Anabilim Dalında tamamladı.

Ticaret Bakanı olarak atanan Mehmet Muş, AK Parti Grup Başkanvekilliği yaptığı dönemde TBMM'ye sunulan ekonomiyle ilgili kritik torba düzenlemelerle ilgili çalışmalar yapıyordu.

Aslen iktisatçı olan Muş, Doğu Akdeniz Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Fakültesi İşletme Bölümünü bitirdi. Washington State University School of Economic Sciences'ta Ekonomi alanında yüksek lisans yaptı. Marmara Üniversitesi İktisat Tarihi Ana Bilim Dalında Ekonomi doktorasını tamamladı.

Özel sektörde bütçe planlama ve raporlama uzmanı olarak çalıştı. AK Parti Halkla İlişkiler Başkan Yardımcılığı ve Ekonomi İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürüttü.

24, 25 ve 26. dönemde İstanbul Milletvekili seçildi. Dışişleri Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu, AB Uyum Komisyonu, NATO Parlamenter Asemblası (NATOPA) Türk Grubu ve AK Parti MKYK Üyesi olarak görev yaptı.

Derya Yanık, Kabine'nin tek bakanı oldu

Derya Yanık

Aile ve Sosyal Hizmetler
Bakanı

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık, 1972'de Osmaniye'nin Kadirli ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Kadirli'de, orta ve lise öğrenimini Adana Anadolu Lisesi'nde tamamlayan Yanık, 1995'te İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu ve Aralık 1996'da İstanbul Barosu'nda avukatlık stajını tamamladı. Serbest avukat olarak çalışmaya başlayan ve aynı zamanda AK Parti İstanbul Kurucu İl Yönetim Kurulu üyesi olan Derya Yanık, 2004-2014 yılları arasında 5 ve 6. dönem İstanbul Büyükşehir Belediye Meclis üyeliği yaptı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hukuk Komisyonu Başkanlığı ve AK Parti Grup Sözcülüğü görevlerinde de bulunan Derya Yanık, AK Parti 7. Olağan Büyük Kongresi'nde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilmişti.

Vedat Bilgin, 'başdanışmanlık' görevindeydi

Vedat Bilgin

Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, 22 Eylül 1954'te Bayburt'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Bayburt'ta tamamlayan Bilgin, Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesini bitirdi. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde "Şehirleşme ve Sanayileşme İlişkileri" konusunda yüksek lisans

çalışmasını, "Türkiye'de Sanayileşme Politikaları ve Demokratikleşme Süreci" adlı çalışmasıyla da İktisat Sosyolojisi alanında doktorasını tamamlayan Bilgin, York Üniversitesinde misafir öğretim üyesi olarak bulundu. Michigan Üniversitesinde "Orta Doğu Toplumlarında Modernleşme Sorunları" konulu uluslararası çalışmada yer aldı. Vedat Bilgin, Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde Öğretim Üyesi, TCDD Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu Başkanlığı, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölüm Başkanlığı ve Başbakan Başdanışmanlığı görevlerinde de bulundu. 26. Dönem AK Parti Ankara Milletvekili olan Bilgin, son olarak Cumhurbaşkanı Başdanışmanlığı ve Sosyal Politikalar Kurulu Başkanvekilliği görevini yürütüyordu. Çok iyi düzeyde İngilizce bilen Vedat Bilgin, evli ve iki çocuk babası.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının hizmet birimleri

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Personel Genel Müdürlüğü, Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının hizmet birimleri

Çalışma Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Avrupa Birliği ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü.

TOBB ve Google'dan eğitim için iş birliği

TOBB ve Google, meslek liselerinde görevli öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenleyecek. Eğitim faaliyetlerinden ilk aşamada 113 meslek lisesi öğretmeni faydalanabilecek.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Google, meslek liselerinde görevli öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenleyecek.

TOBB'dan yapılan açıklamaya göre, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), TOBB ve TOBB ETÜ arasında imzalanan "Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü" kapsamında, Birlik ve Google iş birliğiyle meslek lisesi öğretmenlerine hizmet içi eğitim verilecek. Söz konusu eğitim faaliyetlerinden ilk aşamada protokol kapsamında bulunan 81 ildeki 113 meslek lisesi öğretmeni faydalanabilecek.

EBA'da bulunan "Kotlin ile Android Mobil Uygulama", "Flutter ile Mobil Geliştirme" ve "Yapay Zeka" eğitimlerine tamamlayıcı nitelikte olacak canlı yayınlarla, meslek lisesi öğretmenleri Google uzmanlarından birebir eğitim görme fırsatı bulacak.

Eğitime katılabilmek için MEB ve TOBB tarafından okullara yapılacak duyuruların takip edilmesi ve EBA'da açılacak ilgili derslere kayıt yaptırılması gerekiyor.

Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolünün amacı

MEB, TOBB ve TOBB ETÜ arasında imzalanan Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü ile sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi için okullarda eğitimi verilen meslek alanlarında öğrenci ve öğretmenlerin sosyal ve zihinsel becerilerinin geliştirilmesi, mesleki bilgi, beceri ve yabancı dil yeterliliklerinin artırılması hedefleniyor.

Ticaret Bakanlığı: Nanoksia'yı sahibi değil, fiyatı nedeniyle tercih ettik

Ticaret Bakanlığı, Bakan Ruhsar Pekcan'ın eşinin de ortakları arasında olduğu Nanoksia'dan dezenfektan alımına ilişkin açıklama yaptı. Açıklamada, Nanoksia dezenfektan ürünlerinin firmanın sahibi sebebiyle değil, fiyatı nedeniyle tercih edildiği belirtildi.

Ticaret Bakanlığı, ortakları arasında Bakan Ruhsar Pekcan'ın eşi Hasan Pekcan'ın da olduğu Nanoksia Biyoteknoloji ve Karon Mühendislik firmalarının bakanlığa dezenfektan satması ve Çinli bir firmanın mümessili olduğu için ilave gümrük vergilerinin indirilmesi ile ilgili iddialar hakkında açıklama yaptı. Yapılan açıklamada, Karon Mühendislik firmasının 2016 yılından bu yana herhangi bir firmanın temsilciliğini de üstlenmediği belirtilirken, Nanoksia dezenfektan ürünleri için de satışı yapan firmanın adı ya da sahibi sebebiyle değil, o dönem piyasada satışta olan hem diğer alkol bazlı dezenfektanların hem de kendi satış fiyatının da oldukça altında olması nedeniyle tercih edildiği vurgulandı.

Vergi indirimi sektörlerin talebiyle yapıldı

Açıklamada Karon Mühendislik firmasına yönelik yapılan iddialar için şu ifadeler yer verildi: "COVID-19 hastalığının ülkemiz ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve yerli sanayimizin artan ithalat baskısına karşı korunması amacıyla aralarında Çin Halk Cumhuriyetinin de bulunduğu ülkelere yönelik toplam 5220 üründe İlave Gümrük Vergisi (İGV) uygulanmaya başlanmıştır. Bu süreç içerisinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, sektör çatı kuruluşları ve kamu kurumlarından gelen talepler dikkate alınarak, bütüncül bir değerlendirmeye, 1 Ocak 2021 itibarıyla İGV oranlarında şeffaf bir şekilde indirmeye gidilmiştir. Karon

Mühendislik firması 2016 yılından bu yana herhangi bir firmanın temsilciliğini de üstlenmemiştir. Diğer taraftan, 27 Şubat-23 Aralık 2020 tarihleri arasında, Karon Mühendislik ve Nanoksia Biyoteknoloji şirketlerinden Bakanlığımızca 1,5 milyon TL ile 9 milyon TL arasında dezenfektan alımı yapılarak fatura kesildiği yönündeki gerçekte hiçbir alakası olmayan iddialar kamuoyunu yanıltacak şekilde asılsız ve çarpıtılmış olarak yansıtılmaktadır.”

Dezenfektanlarda yaklaşık 350 bin TL’lik fiyat avantajı

Nanoksia dezenfektanlarının tamamen fiyatı nedeniyle tercih edildiğini belirten açıklamada, şu görüşlere yer verildi: “Nitekim pandemi döneminde, Bakanlığımızca KDV hariç toplam 6 milyon 556 bin 816 lira 78 kuruş tutarında salgınla mücadeleye ilişkin maske, alkol bazlı dezenfektan, siperlik, eldiven gibi ürün tedariki yapılmışken, KDV hariç 507 bin 880 TL’lik dezenfektan Nanoksia Biyoteknoloji firmasından ilgili mevzuatın emredici hükümleri çerçevesinde gerekli tüm ürün/fiyat araştırmaları yapılarak, piyasa fiyatlarından oldukça aşağıda, usulüne uygun bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, üretici Nanoksia Biyoteknoloji firmasından yapılan 507 bin 880 TL’lik dezenfektan tedariki, direk üretici firma yerine en iyi fiyat veren ikinci firma tarafından temini gerçekleşseydi 853 bin 600 TL’ye tekabül edecektir.”

Azerbaycan ek ücret alıyor, Rusya sınırda bekletiyor

Rusya'nın Gürcistan sınırındaki Vladikavkaz Gümrük Kapısı'nda mahsur kalan Türk TIR'ların yaşadığı sıkıntı, drama dönüştü. Rusya'nın geçişleri yavaşlatması nedeniyle 5 günde 4 kilometre yol alamadıklarını söyleyen sürücüler, yiyecek içecek sıkıntısı çektiklerini; temizlik ve mazot ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını dile getiriyor.

Rusya'dan Gürcistan'a geçmek isteyen binlerce Türk TIR'ı haftalardır sınırda bekletiliyor. İki ülke arasındaki Vladikavkaz Sınır Kapısı'nda bekleyen araçların oluşturduğu kuyruk 75 km'yi aştı. 4 bine yakın TIR, yaklaşık bir aydır Rus sınırını aşamıyor.

Pandemi öncesi Orta Asya ülkelerine karayolu ihracat taşımalarının yüzde 90'ı İran üzerinden yapılıyordu. Ancak Türkmenistan'ın kapıları kapatması nedeniyle Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan ve Kazakistan'a İran üzerinden taşıma yapılamıyor. Bu nedenle Türk taşımacılar Gürcistan üzerinden Azerbaycan'a geçip oradan Kazakistan'a gidiyor.

Ancak Azerbaycan, araç başına 500 dolardan fazla ek ücret aldığı için nakliyeciler çoğunlukla Gürcistan-Rusya-Kazakistan üzerinden Orta Asya'ya geçmeyi tercih ediyor. Orta Asya'dan dönüşte Kazakistan'dan Rusya'ya geçerken şoförlerin kullandığı iki ayrı yol bulunuyor. Yollardan birini ağırlıklı olarak Rus, Gürcü ve Ermeni şoförler kullanıyor. Türk sürücüler ise diğer yolu kullanıyor.

İşte bu iki yol Rusya'nın Vladikavkaz Sınır Kapısına yaklaşırken birleşiyor. Yolun birleşmesinden sonra ise kontrol tamamen Rus polislerinin eline geçiyor. Türk

şoförlerin geldiği istikametten günde en fazla 30 aracın geçmesine izin verilirken, Rus, Ermeni ve Gürcü şoförlerin kullandığı yoldan gelen araçlardan günde 500'e kadar geçiş izni veriliyor.

“Kardeş ülke, Ruslara yapmadığını bize yapıyor”

DÜNYA'ya konuşan Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) Strateji ve İş Geliştirme Başkanı Fatih Şener, nakliyeciler olarak şu anda en büyük sıkıntıyı Orta Asya taşımalarında yaşadıklarını dile getirerek, sorunun ise Azerbaycan'ın tutumundan kaynaklandığını söylüyor.

Şener, “Bu biraz trajikomik gelecek ama bizim kritik noktamız Azerbaycan. ‘Kardeş ülke’ diyoruz, havada uçan Türk ve Azerbaycanlı bayraklı helikopterler, Şuşa'da asılan iki ülke bayrağı ile inanılmaz bir kardeşlik ve birliktelik görüntüsü veriliyor ancak Azerbaycan, Rus şoföre yapmadığını bize yapıyor. Azerbaycan bizim araçlarımızdan 500 dolar transit ücreti alırken, Rus, Gürcü, Ukraynalı, Özbek, Kazak hiçbir araçtan almıyor. Türk araçları da 4 bin TL'yi bulan ekstra ücrete katlanmamak için Rusya üzerinden gidiyor. Azeri yetkililer, sadece bu ücreti almakla da kalmıyor, diğer ek ücretlerle bu güzergahta ekstra ödediğimiz para 750 doları buluyor. Diğer yandan bütün ülkelerde toplam ağırlık sınırı 40 ton olmasına rağmen bu ülkede sınır 38 ton. Bunu aşana ceza yazıyor. Yanıcı madde taşıdığı gerekçesiyle 320 dolara kadar ücret alıyor. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir ücret yok. Ateş tuğlası ibaresini görüp, ‘yanıcıdır’ diye ücret aldıklarını söylüyorlar. Ruslar da kendi vatandaşlarına ait araçlarla, Gürcü ve Ermeni araçlarına öncelik verip Türk araçlarını 25-30 gün sıra bekletiyor” dedi.

Sanayicinin üretimi aksıyor

Orta Asya, Türk taşımacılar için en önemli pazarlardan biri konumunda. Bölge ülkelere karayoluyla yıllık yaklaşık 200 bin ihracat seferi düzenleniyor. Türkiye'den bu ülkelere kimyevi maddeler, elektrik-elektronik, makine ve aksamaları, hazır giyim ve konfeksiyon, ağaç mamulleri ve orman ürünleri, taşıt araçları ve yan sanayii, çelik maden ve metaller, mücevherat, yaş sebze-meyve taşınıyor. İthalat tarafında ise yıllık yaklaşık 40 bin taşıma yapılıyor. Türk Nakliyeciler, Orta Asya'dan Türkiye'ye ağırlıklı olarak pamuk, gıda, PWC, bakır ve çinko gibi ithalat yükünü taşıyor. UND yetkilileri, sanayicinin ithalatını yaptığı malı teslim alamadığı için, üretiminin aksadığını, dolayısıyla ihracat yapamadığını dile getiriyor. Yetkililer, lojistikte yaşanan sıkıntıların sanayicinin maliyetini arttığını, tüketiciye de zam olarak yansıtılmak zorunda kaldığını vurguluyor.

AB'ye ihracatta Yunanistan krizi sürüyor

UND yetkilileri, Türkiye'nin AB'ye ihracat taşımalarında yaşanan vize krizinin sürdüğünü dile getirdi. Yunanistan, Türk TIR sürücülerinin vize başvurularının neredeyse tamamına ret veriyor, ayrıca AB topraklarına giriş engeli verilmesi için Schengen sistemine ‘şerh’ koyuyor. Konuyu geçen hafta gündeme taşıyan yetkililer, Yunanistan'ın Türkiye'nin AB ile olan ticaretini baltalamak istediğini öne sürerek

acilen mütakabiliyet uygulaması talebinde bulunmuştu. Bu konuda henüz bir gelişme yaşanmadığı öğrenildi. UND yetkilileri, yaşanan sorunu şöyle özetlemişti: “Ret verilen pasaportlara itiraz edildiğinde Yunan misyonları dalga geçer gibi ‘yeniden başvuru’ yapılmasını öneriyor. Aynı ay içinde 3 defa ret cevabı verilen sürücü mevcut. Her bir başvuru için 120 Euro ödeyen Türk taşımacısının elindeki 3 ret cevabının maliyeti 360 Euro’ya ulaşıyor. Ret cevapları yüzünden filosundaki 65 aracın 20 tanesini çalıştıramayan, parklarda bekleten üyelerimiz var. Sektörümüz vize engeli ile iş yapamaz hale getiriliyor. Defalarca AB topraklarına gitmiş ve kuralına uygun olarak geri dönmüş bir sürücüye vize engeli koymak Türk dış ticaretine bir darbedir.”

Bakan Yardımcısı Turagay: Sarp’ta kuyruk eridi

Ticaret Bakan Yardımcısı Rıza Tuna Turagay, geçiş belgeleri tükendiği için Gürcistan sınırı olan Sarp Sınır Kapısı’ndan Orta Asya’ya çıkış yapan TIR’ların oluşturduğu 20 km’lik kuyruğun eridiğini söyledi. Mart sonunda Kazakistan’dan, geçen hafta da Rusya’dan ihtiyaç duyulan ek transit geçiş belgelerinin gelmesi ile bekleyen araç sayısı dün öğlen saatlerinde 300’e kadar indi. DÜNYA’ya konuşan Rıza Tuna Turagay, “Sarp Sınır Kapısı’nda 18-19 km varan yoğunluk vardı. Sorun tamamen geçiş belgesi meselesinden kaynaklanıyordu. Ulaştırma Bakanlığımızın girişimleriyle Rusya ile belge sorunu çözüldü. Bugün (salı) öğle saati itibarıyla geçiş yapmak için bekleyen araç sayısı 300’e kadar indi. Onun da 12-13 saat içinde erimesini bekliyoruz. Sarp’ta her zaman kuyruklar olur. Ama temel sorun çözüldü” açıklamasını yaptı.

Dünya Bankası, emtia fiyatları beklentisini açıkladı

Dünya Bankası, emtia fiyatlarında 2021 başlarında küresel ekonomik toparlanma ile desteklenen yükselişin istikrar kazanacağını bildirdi.

Dünya Bankası emtia fiyatlarının büyüme beklentilerinin etkisiyle güçlü kalmasını bekliyor. Banka, Emtia Piyasaları Görünüm Raporu'nun Nisan 2021 sayısını, "Metal fiyat şoklarının nedenleri ve sonuçları" başlığıyla yayımlandı.

Raporda, emtia fiyatlarının 2021'in ilk çeyreğinde toparlanmaya devam ettiği belirtilerek, fiyatların küresel ekonomik toparlanma ve iyileşen büyüme beklentilerinin etkisiyle yıl boyunca mevcut seviyelere yakın kalmasının beklendiği kaydedildi.

Emtia fiyatlarının seyrinin toparlanma hızına ve salgının kontrol altına alınmasına bağlı olduğu vurgulanan raporda, salgının kontrol altına alınmasında sağlanan ilerleme, gelişmiş ekonomilerdeki politika destekleri ve büyük emtia üreticilerinin üretim kararlarının görünümde büyük ölçüde etkili olduğu aktarıldı.

Petrol fiyatlarında artış beklentisi

Raporda, petrol, doğal gaz ve kömürün oluşturduğu enerji emtia fiyat endeksinin bu yıl geçen yıla kıyasla yüzde 36,1 yükseleceği, tarım ürünleri, metaller ve mineraller gibi enerji dışı emtia fiyatlarından oluşan endeksin ise yüzde 19 artmasının beklendiği kaydedildi.

Enerji fiyatlarının bu yıl 2020'ye kıyasla üçte birinden daha yüksek olmasının beklendiğine işaret edilen raporda, enerji emtia fiyat endeksinin gelecek yıl yüzde 6,1

artacağı, enerji dışı emtia fiyat endeksinin ise yüzde 3,5 azalacağı tahminine yer verildi.

Raporda, ham petrolün varil fiyatının bu yıl geçen yıla kıyasla yüzde 35,7 artarak ortalama 56 dolar seviyesinde gerçekleşeceği öngörülürken, ham petrolün varil fiyatının talebin kademeli olarak artmaya devam etmesiyle 2022'de ise yüzde 7,1 artışla ortalama 60 dolara ulaşmasının beklendiği aktarıldı.

Altın fiyatında düşüş tahmini

Metal ve mineral fiyat endeksinde de bu yıl geçen yıla göre yüzde 30,4 artması beklenen raporda, endeksin gelecek yıl ise yüzde 12,1 azalacağını tahmin edildiği kaydedildi.

Raporda, değerli metallere ilişkin fiyat endeksinin ise yüzde bu yıl yüzde 0,1 artmasının, gelecek yıl yüzde 6,8 azalmasının beklendiği belirtildi.

Dünya Bankasının raporunda, altının ons fiyatının bu yıl geçen yıla göre yüzde 4 azalacağı, söz konusu azalışın 2022'de ise yüzde 5,9'u bulacağı tahmini yer aldı.

Tarımsal ürünlerin fiyat endeksinin ise bu yıl yüzde 13,5 artması beklenen raporda, gelecek yıl ise yüzde 1'lik artışın beklendiği aktarıldı.

Raporda, neredeyse tüm emtia fiyatlarının ekonomik faaliyetteki artış ve özellikle petrol, bakır ve bazı gıda ürünlerindeki arz faktörleri nedeniyle salgın öncesi seviyelerin üzerinde olduğu ifade edildi.

Sınırdış arazilerde önalım sorunu nasıl çözülecek?

Ali Ekber YILDIRIM

21 Nisan 2021 Çarşamba

Tarımla ilgili pek çok yasal düzenleme yapılıyor. Düzenlemeler, yasa teklifi eri, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmadan önce gerekli saha araştırması ve incelemeler yeterince yapılmadığı için, çıkarılan yasalar sorunlara çözüm getiremiyor. Ayrıca, yasalar da yeterince uygulanmıyor.

“Önce yasayı çıkaralım, sonra eksiklikler varsa gerekli düzenlemeleri yaparız” anlayışı sorunları çözmek bir yana daha da derinleştiriyor.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildikten sonra birçok yasa, kanun teklifi “Torba Yasa” şeklinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne getirilerek hızlıca çıkarılıyor. Sahadaki araştırma ve incelemeler bir yana, çoğu zaman Meclis'teki komisyonlarda dahi görüşülmüyor. Bu nedenle yasalar ya eksik çıkıyor ya da yaşanan sorunlara çare olamıyor.

Bunun son örneği 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası'nda yaşandı. 19 Temmuz 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren bu yasa 29 maddeden oluşuyordu. Daha 9 yıl geçmeden bu yasada değişiklik yapan 6537 Sayılı 12 maddelik Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasasında Değişiklik Öngören Yasa kabul edildi. Yasa 15 Mayıs 2014'te yürürlüğe girdi.

Bu değişiklik de yetmedi, 4 Kasım 2020'de Resmi Gazete'de yayınlanan 7255 Sayılı Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun (Torba Yasa) ile yine köklü değişiklikler yapıldı. Öyle ki, önceki düzenlemelerdeki maddelerin bir kısmı ya tamamen kaldırıldı veya tam tersi uygulamalar getirildi. Öyle anlaşılıyor ki kısa süre sonra yeni bir değişiklik yapılmak zorunda kalınacak. Çünkü her değişiklik beraberinde yeni sorunlar getiriyor.

Önalım hakkı kalktı mahkemeler sürüyor

Türkiye’de tarım arazileri parçalı ve küçük. Resmi kayıtlara göre yaklaşık 3 milyon çiftçi, 30 milyondan fazla parsel var. Araziler miras yoluyla bölünüyor. 2005 yılında çıkarılan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası bu bölünmeyi engelleyecek diye çıkarılmıştı. Ancak görünen o ki, bölünmeyi engellemediği gibi yeni sorunlar da ortaya çıkardı. Nitekim 2014 yılında yasada çok kapsamlı değişiklikler yapıldı. Bu değişikliklerden biriside bu yazının da konusu olan sınırdaş arazilerle ilgiliydi.

2014 yılındaki düzenleme ile “Önalım hakkı” başlığı altında Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Yasası’nın 8. maddesinin İ bendi şu şekilde düzenlendi: “MADDE 8/İ – 8/C maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca aile malları ortaklığı veya kazanç paylı aile malları ortaklığı kurulduğu takdirde, ortaklardan birinin payını üçüncü bir kişiye satması hâlinde, diğer ortaklar önalım hakkına sahiptir.

Tarımsal arazilerin satılması hâlinde sınırdaş tarımsal arazi malikleri de önalım hakkına sahiptir. Tarımsal arazi, sınırdaş maliklerden birine satıldığı takdirde, diğer sınırdaş malikler önalım haklarını kullanamaz.

Önalım hakkına sahip birden fazla sınırdaş tarımsal arazi malikinin bulunması hâlinde hâkim, tarımsal bütünlük arz eden sınırdaş arazi malikine önalıma konu tarımsal arazinin mülkiyetinin devrine karar verir. Önalım hakkının kullanılmasında Türk Medenî Kanunu hükümleri uygulanır.”

Mahkemelik araziler için yeni düzenleme isteniyor

Bu düzenleme sınırdaş arazilerle ilgili birçok sorunu beraberinde getirdi. Mirasçılar, sınırdaş arazi sahipleri ile mahkemelik oldu. Geçen yıl, 4 Kasım 2020’de kabul edilen 7255 Sayılı Torba Yasa ile bu madde yasadaki tümüyle çıkarıldı. Fakat sınırdaş arazilerle ilgili devam eden, sonuçlanmamış davalar var. Bu davalarla ilgili torba yasaya herhangi bir düzenleme konulmadığı için sınırdaş arazi sahipleri, çiftçiler mağdur. Bu konuda her gün çok sayıda mesaj, telefon geliyor. Çiftçilerin dile getirdikleri sorunlar özetle şöyle:

1. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası’nda, 6537 sayılı Yasa ile 2014 yılında bazı düzenlemeler yapılmıştır. Anılan yasanın 8/i maddesinin ikinci fıkrasında, tarım arazileri satıldığında komşu parsel sahiplerine önalım hakkı tanımıştır. Meclis, iyi niyetle, tarım arazilerinin bölünmesini önlemeye ve mümkünse büyütülmesini sağlamayı hedeflemiştir. Ancak, uygulamada, beklenen yarar sağlanamamıştır.
2. Komşu parsel sahipleri bu yasayı, kötü niyetli olarak kullanarak satılan parsellerin ucuz şekilde el koyduğu bir yöntem haline gelmiştir. Önalım uygulamasının yürürlüğe girdiği ve yürürlükten kaldırıldığı dönemler arasında devam eden davalar nedeniyle büyük mağduriyetler oluşmuştur. İşin yarım kalan komşunun işi komşuları tarafından ortaklaşa yapılırken bu yasa ile

komşu komşuya düşman olmuş, araya husumetler girmiştir, düşmanlıklar artmıştır.

3. Nitekim, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu yasanın toplum düzenini bozduğu, tarım arazilerinin ucuz yolla elde edilebileceği bir yöntem olarak kullanıldığının tespit edilmesi üzerine, 4 Kasım 2020 tarihli 7255 sayılı Yasa'nın 20. maddesinde yaptığı düzenleme ile 5403 sayılı yasanın 8/i maddesinin 2. fıkrasını yürürlükten kaldırmıştır.
4. Ancak kaldırılan yasa hükmüne göre 2014 yılından bu yana davası devam eden önalım davasından mağdur olan davalılar unutulmuştur. Zira devlet yasanın kötü niyetli olarak kullanılmasından dolayı verilen ön alım hakkını iptal etmiştir ancak davası devam edenler için mağduriyet devam etmektedir.
5. Hakızaiyatında (hak kaybı) verilen hak iptal edilmiştir. Ancak devam eden derdest(kesinleşmemiş) davalar için yasa koyucu tarafından 7255 sayılı yasanın 20. Maddesine "EK MADDE" konulmadığından Yargıtay ve mahkemeler kanunun geriye yürümeyeceğini düşünerek davaları red etmiyor.
6. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, mağduriyetleri ortadan kaldırmak için, 7255 sayılı yasanın 20. maddesinin binlerce devam eden davalara da uygulanacağı yönünde bir düzenleme yapması yaşanan bu mağduriyetleri ortadan kaldıracaktır.
7. Bu amaçla, 5403 sayılı Kanun'un 8/i maddesinin ikinci fıkrasına dayanarak komşu parsel maliki tarafından açılan ve devam eden önalım hakkından kaynaklanan Şufa(önalım) davalarında "derdest davaların düşeceğine ilişkin 4 Kasım 2020 tarihli 7255 sayılı yasanın 20. maddesine EK Madde eklenmelidir."

Özetle, yeterli araştırma, inceleme yapılmadan, yaşanan gerçeklerden uzak yasal düzenlemeler sorun çözmekten öte yeni sorunlara neden oluyor. Önalım hakkı ile ilgili eksik düzenleme yeni mağduriyetler yaratıyor. Yasalar çıkarılıyor ama uygulanmıyor, uygulanamıyor. Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasası uygulansaydı, bugün en çok konuşulan ve on binlerce kişiyi mağdur eden hobi bahçeleri olur muydu?

Çiftçi borçlarının yapılandırılması

Bugünlerde çiftçi borçlarının yapılandırılması ile ilgili çok sayıda soru geliyor. "Bankaya gittik, kooperatife gittik borcumuzu yapılandırmıyorlar, yasa bizi kapsamıyormuş" diye bize kızanlar bile var. Sanki yasayı biz çıkarmışız, sorumlusu bizmişiz gibi. Geçen hafta Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Torba Yasa) ile bir borç yapılandırılması öngörülüyor. Yapılan düzenleme sadece Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından çiftçilere kullandırılan tarımsal kredilerden 31/12/2020 tarihi itibarıyla takibe düşen, sorunlu, yani "tasfiye" olunacak alacaklar hesabına aktarılan kredilerle ilgili.

21.04.2021

Daha iyi anlaşılması için şöyle anlatalım; Çiftçilerin kullandığı kredi 2020 yılı sonu itibariyle 137 milyar liraya ulaştı. Bu kredinin 9.2 milyar lirası Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanıldı. Bunun da yaklaşık yüzde 10'u takibe düşmüş görünüyor. Yani yaklaşık 2 milyon çiftçiden sadece 21 bin çiftçinin aldığı krediyi kapsıyor. Eğer, Tarım Kredi Kooperatifleri'nden kredi kullanmadıysanız bu düzenleme sizi hiç ilgilendirmiyor. Eğer, Tarım Kredi Kooperatifleri'nden kredi kullandınız ama borcunuzu zamanında ödemediniz ve takibe düşen bir borcunuz yoksa bu düzenleme sizi de kapsamıyor. Eğer, Tarım Kredi'den borç aldınız ama ödeyemediniz ve 31 Aralık 2020 tarihine kadar borcunuz takibe düştüyse bu düzenleme sizi ilgilendiriyor.

Dünya okuru 128'in ayak sesini iki yıl önce duydu

Alaattin AKTAŞ

21 Nisan 2021 Çarşamba

Tarih 13 Mayıs 2019, neredeyse iki yıl öncesi... O günkü yazımızın kupürünü görüyorsunuz.

Üst başlığımızı "Net rezerv 10 milyar, swap düşülünce eksideyiz ama kur artmasın diye döviz satıyoruz" diye atmışız. Yazımızın başlığı ise şöyle: "Dövizde tehlikeli operasyonlar..."

Merkez Bankası iki yıl önce kamu bankaları eliyle piyasaya döviz sürmeye başlamış. Bunu yalnızca biz de yazmamışız, Reuters de konuya defalarca değinmiş.

Neredeyse adeta "Yapmayın etmeyin, bu gidiş iyi gidiş değil, kendinize ait olmayan döviz satıyorsunuz, yanlış yapıyorsunuz" deme durumuna gelmişiz!

Ama itiraf edelim, o zaman bu satışın yöntemini bilmiyorduk. Gerçi kim biliyordu ki!

Bırakın o dönemi, son günlerde 128 milyar dolar konusu böylesine ayyuka çıkmasa ve bu konunun üstüne gidilme hala bilinmiyor olacaktı ya...

Daha şunun şurasında üstünden kaç gün geçti ki, önce 128 milyarın Hazine'nin, Merkez Bankası'nın kasasında durduğu söylenip ardından bu sefer kalem kalem açıklama yapılmaya çalışılmadı mı...

Her ne kadar o açıklamalar pek tatmin etmediyse de yine de ortada ciddi bir kazanım var.

Merkez Bankası'na ait 128 milyar doların "arka kapı yöntemleriyle, teamüllerin dışına çıkılarak ve açıklanmamış bir protokole dayanılarak satıldığı" kabul edilmiş oldu.

Bu paranın yok edildiğini iddia etmek elbette yanlıştı; dolar verildi TL alındı; ama bu dövizin "hayırlı bir iş için" harcandığını savunmak da o kadar yanlıştır!

Merkez Bankası'nın altın ve kamu mevduatı hariç net döviz rezervi 9 Mayıs'ta 10.5 milyar dolara indi. Yalnızca bir günde 1.5 milyar dolarlık azalma oldu. 8 Mayıs'ta 12 milyar dolar olan net döviz rezervinin bir gün sonra 9 Mayıs'ta 10.5 milyar dolara inmesine ne yol açtı?

Reuters "**Merkez Bankası kamu bankaları eliyle döviz satıyor**" diye günlerdir yazıyor, kimsenin yalanladığını da görmedik. Satılan dövizin ilk gün 1 milyar dolar olduğu, daha sonra tutarın haftalık bazda 4.5 milyar doları bulduğu yazıldı.

Döviz satmak hem de döviz yokken!

13 MAYIS 2019

● NET REZERV 10 MİLYAR, SWAP DÜŞÜLÜNCE EKSIDİYİZ AMA KUR ARTIRMASINI DİYE DÖVİZ SATIYORUZ

Dövizde tehlikeli operasyonlar...

EKO / ANALİZ
Altın Altın

Merkez Bankası'nın altın ve kamu mevduatı hariç net döviz rezervi 9 Mayıs'ta 10.5 milyar dolara indi. Yalnızca bir günde 1.5 milyar dolarlık azalma oldu. 8 Mayıs'ta 12 milyar dolar olan net döviz rezervinin bir gün sonra 9 Mayıs'ta 10.5 milyar dolara inmesine ne yol açtı?

Reuters "**Merkez Bankası kamu bankaları eliyle döviz satıyor**" diye günlerdir yazıyor, kimsenin yalanladığını da görmedik. Satılan dövizin ilk gün 1 milyar dolar olduğu, daha sonra tutarın haftalık bazda 4.5 milyar doları bulduğu yazıldı.

Döviz satmak hem de döviz yokken! Elimizde "**şüpheli olduğumuz**"

Va di çok... Banka... rbi...

Net döviz rezervi yine 10 milyar dolar sınırında... (Milyar dolar)

	Döviz varlığı	Yabancılar				Net rezerv (Altın dahil)		Net döviz rezervi (Altın hariç)	
		Döviz tutarları	Bankalar mevduatı	Kamu mevduatı	Kamu dışı	Net altın	Kamu dışı	Kamu hariç	
	A	B	C	D	A+B-C	A+B-D	E	A+B-E	D+E
Arazi	93,1	4,1	38,5	3,0	32,4	28,4	10,1	22,0	19,0
Ocaz	96,3	4,1	40,5	4,6	31,6	27,0	10,5	21,2	16,5
Şubat	102,8	4,1	40,9	9,0	37,7	28,7	11,0	26,7	17,7
Mart	98,4	8,5	42,7	6,2	27,2	21,0	12,0	15,2	9,0
Nisan	94,9	4,3	43,1	4,3	27,5	23,2	11,8	15,7	11,4
5 Mayıs	93,2	4,2	43,4	4,2	27,7	23,4	11,8	15,9	11,6
6 Mayıs	91,2	4,7	43,4	4,2	27,2	23,0	11,8	15,4	11,2
7 Mayıs	93,5	4,1	43,8	4,2	27,6	23,4	11,8	15,8	11,6
8 Mayıs	93,3	4,2	43,1	4,2	28,0	23,8	11,8	16,2	12,0
9 Mayıs	94,9	5,4	42,9	4,2	26,5	22,1	11,8	14,7	10,5

döviz aradı Merkez Bankası'nın dövizini değil. Çünkü Merkez Bankası dövizini satıyordu.

Satılan dövizin değeri? Nani olur, demeyin, olaylar işte... Merkez Bankası'nın net döviz rezervi ekti.

Merkez Bankası'nın 9 Mayıs'ta 10.5 milyar dolar olan dövizinden swap yoluyla elde edilen dövizin dışındaki net rezerv ekstre tutardı.

Yeni Merkez Bankası kur ihlas da sermaye diye piyasaya bir şekilde müdahale... kezlerinde... mevzuatı karşı...

vedeli olan 3 milyar 400 milyon dolarlık tutardır.

Yaklaşık 3.5 milyar dolarlık bu tutarın yarısını Katar'dan alınan döviz mi gösteriyor?

Katar dövizine de hiç almazsa 3.5 milyarın yarısını onun sayılır 360 milyon vadeli çok kısa ve sonuçta Merkez Bankası bu tutarı en fazla bir ay içinde ödeyecek.

Bu konuda 90 milyar dolar mart sonundaki durumu gösteriyor ama son dönemdeki tutarın ilaha da fazla olduğu tahmin ediliyor.

Mart... daki 13.1...

Nereye kadar? Tısmal sermaye kur artışıyla dövizi çekmek istediğini herkes biliyor. Ancak, sonundan 23 Haziran'a kadar kur da bir tutmazsa yavaş yavaş düşürülebilir.

Bu operasyonlarla sermaye çekmek isteniyor. Şuana kadar sermaye alını haftalık bir süre kaldı çünkü.

Swap ile bory alınarak, yabancı para mevduatına oranla kârlılık artırarak ya da borsayı yavaş yavaş dövizi paralı, bu döviz piyasaya verilerek sermaye kurun artmasını hedefliyor. Sonunda dövizi çekilecek.

VARSAYALIM NİYET İYİDİ!

Hadi bu satış işine iyi niyetli girildi diyelim...

Merkez Bankası'nın döviz sattığı pek belli olmasın, Merkez döviz satıyor diye piyasalar paniğe sürüklenmesin düşüncesinden hareket edildiğini varsayalım...

Peki sonuç; ne amaçlandı, ne oldu?

Bu kadar döviz satarak kuru belli bir düzeyde tutmak amaçlandıysa ortada bir başarı yok.

Ama kuru "belli bir dönem belli bir düzeyde" tutmak amaçladıysa, gayet başarılı dönemler söz konusu. (Örneğin 2019'un mayısından 2020'nin şubatına kadar olan dönem, örneğin 2020'nin haziran ve temmuzu...)

Amaç buysa, yani kuru belli dönemlerde belli düzeyde tutmaksa, bunda da başarılı olduğuna göre akla şu soru gelmez mi:

"Kur, belli bir dönem niye belli bir düzeyde tutulmak istendi?"

Devam edelim sormaya:

"O dönemde birilerine ucuz döviz mi gerekiyordu?"

Soru soruyu doğruyor:

"Öyleyse o birileri kimlerdi?"

SATIŞIN KİME YAPILDIĞI BİLİNMEZ

Şimdi gündemde bu dövizin kimlere satıldığı konusu var. Her ne kadar biz de “O birileri kimlerdi” diye soruyorsak da bu dövizin kimlere satıldığı hiçbir zaman bilinmez.

Amaç da biraz bu zaten; döviz havuza akıtılsın, oradan yurtdışındaki çocuğuna 300-500 dolar gönderecek olan da alış yapsın, tasarrufunu döviz cinsinden tutmak isteyen bir de gelip 50 dolar, 100 dolar alsın, borcunu ödemek için ucuz dövize ihtiyacı olan birleri de milyonlarca dolarla havuzu boşaltsın!

Farkında değil miyiz, diğer alıcılar adeta figüran ve asıl alım yapanların gizlenmesini sağlıyor.

Banka ve kur açıklanabilir

Hangi kamu bankasına, hangi gün, ne miktarda dövizin, hangi kurdan satıldığı elbette istendiği an açıklanabilir. Bu birkaç saatlik bir iştir. Ama sonrası, yok!

Varsayın ki herhangi bir gün Hazine bir kamu bankasına 5 milyon dolar sattı. O kamu bankası da aynı gün piyasaya 7 milyon dolarlık satış yaptı. Hazine’den gelen 5 milyonla diğer 2 milyonu ayırt etmek mümkün mü? 5 milyon artı 2 milyon o gün havuza boşaltılıyor, bir taraftan da satılıyor. Ya o gün için tüm döviz satışlarının detayı açıklanacaktır ya da hiçbir açıklama yapılmayacaktır.

Bırakın bu arka kapı operasyonunu, yıllar öncesine dönelim ve Merkez Bankası’nın ihale ya da müdahale yoluyla bankalara döviz sattığı döneme bakalım. Merkez Bankası bu yollarla bankalara döviz sattığında o döviz nihai olarak kimlerin aldığı açıklanıyor muydu, hayır. Bu ticari sır girer.

Dolayısıyla bu aşamadan sonra açıklanacak olan bellidir:

“Hangi gün, hangi kurdan, hangi bankaya ne kadar döviz satıldı...”

Abdulkadir Selvi

Erdoğan hangi konuda ‘Çıkın, anlatın, konuşun’ dedi?

21 Nisan 2021

Meclis’te dün grup toplantıları vardı. Bahçeli, Kılıçdaroğlu ve Mithat Sancar’ın gündeminde de 128 milyar dolar konusu vardı.

BAHÇELİ’NİN ÇIKIŞI

Bahçeli, “Bre utanmazlar, 128 milyar doları bırakın da, 104 emekli amiralin 4 Nisan bildirisinin hesabını verin. Çünkü alayınız işin içindedir. Aradığınız para devletin kasasında, peki siz neredesiniz?” çıkışını yaptı.

KILIÇDAROĞLU’NUN İDDİASI

Kılıçdaroğlu ise 128 milyar dolar üzerinden iktidara yüklenmeye devam etti. “128 milyar doları arka kapıdan kodamanlara sattılar” dedi.

Muhalefet, bu işi sürdürme kararında.

ERDOĞAN: MUHALEFETİN YALANLARI

Cumhurbaşkanı Erdoğan daha önce bu konuya değinmişti. Kılıçdaroğlu’nun, “128 milyar dolar nerede” sorusuna, “Bir süredir maruz kaldığımız ekonomik tuzaklarla mücadele ederken, salgın bahanesiyle yeni bir finansal dalgalanma oluşturmak isteyenlere, elimizdeki tüm araçları kullanarak fırsat vermedik. Kılıçdaroğlu’nun sürekli sorduğu dövizlerin önemli bir bölümü işte bu mücadelede kullanılmıştır. Bu sayede, kuru ve faizi çok yükseklerle taşıyarak toplumsal kargaşa peşinde olanların oyunlarını da bozduk” yanıtını vermişti.

95 MİLYAR DOLAR KASADA

Cumhurbaşkanı Erdoğan siyasetten gelme birisi. O nedenle en teknik konuyu dahi halkın anlayacağı dilden anlatmayı biliyor. AK Parti grubunda da yine 128 milyar dolar konusuna değinmiş; “Bunlar sahtekâr, ne diyorlar? Şu anda Merkez Bankası’nın döviz rezervi sıfırlandı, hatta daha ileri gittiler, sıfırın altına düştü. Göreve geldiğimizde 27.5 milyar dolar rezervi vardı Merkez Bankası’nın, şimdi 95 milyar dolar döviz rezervi var. Başbakanlığım döneminde döviz rezervi 132 milyar dolara kadar çıktı. Ondan sonra bir düşüşle 95’e indik. Bu ne demektir,

biz yeniden 132'ye de çıkarız, 200'e de çıkarız. Çünkü biz bu işi biliyoruz” demişti.

ERDOĞAN'IN KURMAYLARINA TALİMATI

128 milyar dolarla ilgili tartışmalar siyasetin tansiyonunu yükseltti ama Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın bu konuda rahat olduğu gözleniyor. Çünkü **Erdoğan**, yapılan her işlemin kaydının tutulduğunu ve Merkez Bankası kaynaklarının gerektiği zamanda ve doğru bir şekilde kullanıldığını düşünüyor. **Erdoğan**'ın bu konuda kendine olan güveni tam diyorum ama o, bunun topluma doğru bir şekilde anlatılması gerektiğine inanıyor. O nedenle AK Parti MYK toplantısında, kurmaylarına, **“Çıkın, anlatın, konuşun. Ne yapıldığını millete izah edin”** talimatını veriyor. **“Muhalefetin yalanlarını millete izah edin arkadaşlar”** diyor.

GRUP TOPLANTISINDA KONUŞACAK

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** aynı zamanda gelen her dalgayı göğüsleyen bir lider. **Erdoğan**'ın bugün AK Parti grubunda 128 milyar dolar konusunda ayrıntılı açıklamalar yapacağı söyleniyor. **Erdoğan**'ın hem işin ekonomik boyutunu anlatması hem de muhalefetin, **“Buharlaştı, arka kapıdan birilerine satıldı”** şeklindeki ithamlarına yanıt vermesi bekleniyor. Yine ne varsa **Erdoğan**'da var.

DOĞRU OLMADI CANAN HANIM

MUhalefetin görevidir iktidarı sıkıştırmak. Hele milletin parasının hesabını sormak öncelikli işidir. 128 milyar dolar konusunda CHP bir rüzgâr yakaladığını düşünüyor. İktidarı sıkıştırmaya çalışıyor. Ancak bunu yaparken, işin suyunu çıkarmamak gerekir.

AYLAN BEBEĞİN CANSIZ BEDENİ

CHP İstanbul İl Başkanı **Canan Kaftancıoğlu** tam da bunu yaptı. Kendisi de bir hekim olmasına, bir anne olmasına, bir kadın olmasına rağmen **Canan Hanım** olmayacak bir işe imza attı. Avrupa'ya gitmek isterken denizde boğulup, cesedi Bodrum'da sahile vuran **Aylan** bebeğin fotoğrafını kullandı. Altına da “**Sorumlu Erdoğan**”, “**128 milyar dolar nerede?**” diye yazdı.

128 milyar doların hesabını sor ama bunu körpe bedeni sahile vuran cansız bir bebeğin üzerinden yapma.

Aylan bebekleri kimyasal gazla katleden **Esed**'e selam çak, ama **Aylan** bebeğe kucak açan **Erdoğan**'ı sorumlu tut.

Buna vicdan dayanmaz.

Muhalef olmak bu demek değil, **Canan Hanım**.

KAFTANCIOĞLU'NUN ÖZRÜ

Canan Kaftancıoğlu'nu Aylan bebekli tivitinden dolayı eleştirdim. Akşam saatlerinde ise Kaftancıoğlu'nun özrü geldi. Kaftancıoğlu, “128 milyar doların doğru kullanılması halinde bu ve benzeri manzaraların oluşmayacağına dikkat çekmeyi amaçlarken Aylan bebeğin hala vicdanlarımıza ağır gelen, unutamadığımız görüntüsünü paylaştığım için vatandaşlarımızdan özür dilerim” dedi. Eleştirdiğim gibi takdir etmekten, özür dilemenin bir erdem olduğunu söylemekten çekinmem. **Canan Hanım** doğru olanı yaptı. Buna rağmen yazımı neden çıkarmadım? Yok saymış olmak istemedim. Çünkü siyasetçiler zaman zaman bu hataya düşüyor. Bunun bilinmesini istedim.

GAZİ ERÇEL OLAYI NEYDİ?

128 milyar dolar hakkında konuşanlar araya bir de **Gazi Erçel** olayını sıkıştırıyorlar. Ama yeterli bilgi verilmiyor.

Peki nedir bu **Gazi Erçel** olayı?

19 Şubat'ta MGK'da Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**'in Başbakan **Ecevit**'e anayasa kitapçığını fırlatması üzerine büyük bir siyasi kriz patlak verdi. MGK toplantısı yarıda kaldı. MGK'yı terk eden **Ecevit**'in Başbakanlık'ta kameraların karşısına geçip, MGK toplantısında Cumhurbaşkanı **Sezer**'in, kendisine, “**Terbiye dışı bir üslupla**” ağır ithamlarda bulunduğunu belirtti. “**Ya kendisine aynı üslup içinde yanıtta bulunacaktım veya toplantıyı terk etmek zorunda kalacaktım**” ifadesini kullandı.

Ecevit'in açıklamasıyla birlikte büyük bir siyasi kriz patlak verdi. Ama olay kısa sürede Türkiye tarihinin en büyük ekonomik krizine dönüştü.

O GECE YAŞANANLAR

Gazi Erçel'in hikâyesi de işte orada başladı.

19 Şubat günü dolar 685'ti. Ekonomi yönetimi toplandı. 21 Şubat tarihe "**kara çarşamba**" olarak geçti. Devalüasyon kararı alındı, dolar 685'ten önce 957'ye fırladı, doların yükselişi 1072 liraya kadar sürdü. Faizlerin bir gecede yüzde 7500'lere fırladığı kriz sırasında Merkez Bankası'ndan 7.5 milyar dolar çıkış olduğu tespit edildi. **Gazi Erçel** o dönemde Merkez Bankası başkanıydı. **Erçel**, Halk Bankası hesabındaki 57 milyar 879 milyon 761 bin 941 lira mevduatını 19 Şubat 2001 tarihinde 83 bin 952 dolara çevirmek suretiyle "**görevini kötüye kullandığı**" gerekçesiyle hapis cezasına çarptırıldı.

MİLLETİ SOYDULAR

Devalüasyon kararının alındığı toplantıda yaşananları üst düzey bir ekonomi bürokrati, "**Devalüasyon kararı alındıktan sonra toplantıya ara verildi. Bankalardaki paralarını çekip, arabalarını satabildilerse, o sırada evlerini satıp dolar aldılar. Devleti soydular**" diye anlatmıştı.

Partizan devlet hayatımızı kararttı

Esfender KORKMAZ

21 Nisan 2021

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve ayrıca 7 CHP'li milletvekili için hazırlanan fezleke komisyona gönderildi.

AKP'nin muhalefetin bu kadar üstüne gitmesi, dünyada demokrasi ve hukuk alanında Türkiye'ye eksi yazıyor. Bu eksiler de dış politikadan ekonomiye her alana yansıyor. AKP 19 yıldır iktidarda ve her alanda ülkeyi çıkmaza soktu. İktidarda kalabilmek için devleti **de facto parti devleti** yaptı.

1946 yılına kadar CHP tek partiydi ve parti tek parti devleti idi. Ancak o zaman hedef çok partili sisteme geçmekti. Bunu da gerçekleştirdi.

1950 sonrası Demokrat Parti de giderek devleti parti devleti yapmıştı. Demokrat Parti döneminde, valiler ve kaymakamlar parti organı gibi çalıştılar. Bugün de valiler ve kaymakamlar, AKP'li il ve ilçe başkanları ile birlikte ve her seçimde iktidara çalışıyorlar.

Demokrat Parti önce üniversite öğretim üyelerine siyaset yapma yasağı getirdi. 30 Kasım 1958'de, DP hükümeti Adalet Bakanı Esat Budakoğlu, ilk sekiz yıllık hükümet dönemi içerisinde 811 gazeteciye toplam 57 yıl hapis cezası verilmiş olduğunu açıkladı.

Ana Muhalefet partisi Genel Başkanı İsmet İnönü, Genel Sekreter Kasım Gülek ve çeşitli görevlerdeki parti mensuplarına taciz organizasyonları ve komplolar kuruldu. 1957 yılında CMP Genel Başkanı ve Kırşehir Milletvekili Osman Bölükbaşı tutuklandı. **Devlet bu siyasileri koruyamadı veya korumadı, çünkü devlet de parti devleti olmuştur.**

12 Nisan 1960 tarihinde Demokrat Parti Türkiye Büyük Millet Meclis grubu yayınladığı bir bildiri ile CHP'yi "**silahlı ve tertipli ayaklanmalar hazırlamakla**" bir kısım basını da bunu yalan ve çarpıtılmış haberlerle desteklemekle suçladı. Türkiye Büyük Millet Meclisi bir Tahkikat (Soruşturma) Komisyonu kurdu. Bugün de AKP, CHP'yi terörle iş birliği yapmakla suçluyor. Meclis'e fezleke geliyor.

Demokrat Parti, **ocak-bucak** teşkilatları kurarak, **Vatan Cephesi** oluşturarak, devleti parti devleti yaparak, toplumda kamplaşma yaratmıştı. Bundan dolayı da, karşı cepheden korkuyor ve iktidarı bırakmak istemiyordu. Aslında toplumu kamplaştıran her iktidar aynı nedenle kaybetmekten korkar.

Toplumu aşırı kamplaştırmak hayatın olağan akışına aykırıdır. Toplumda huzursuzluk yaratır. Bu yönden bakınca, 27 Mayıs darbesi yanlıştı. Eğer darbe olmasaydı, zaten Demokrat Parti bu durumu sürdüremezdi ve seçimi kaybedecekti.

Türkiye'de bugün en belirgin sorun, AKP'li olanların devlette işi olması, olmayanların işinin olmamasıdır. Çünkü gazetelerde, THY Yönetim Kurulu Başkanı'nın devlete ait 14 yerde koltuğu olduğu yazıyordu. İş olmayan partizanlara da devlet kamu bankaları aracılığı ile para dağıtıyor.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde dekanlık yaptığım yıllarda yönetim kurullarında her görüşten öğretim üyesi olmasına ve bunların demokratik yolla seçilmesine özen gösterdim. AKP iktidarından sonra üniversiteler tamamıyla parti militanlarına teslim edildi.

Bürokraside, önce özel kalemlere veya Diyanet İşleri'ne atamaları yapılanları ve oradan sınavsız devlet memuru olanları biliyoruz. Hatta bakanlar değişince hepsi iktidara yakın olduğu halde memurlar da değişiyor.

Yalnızca devlet değil, **borsalar** ve **odalar** da partizanlaştı. Söz gelimi İstanbul Ticaret Odası'nın, İstanbul'da faaliyet gösteren, farklı düşünce ve siyasi görüşte 350.000 kayıtlı üyesi vardır. AKP, iktidar olduktan sonra bu kuruma da el attı. İTO, artık partinin bir organı gibi çalışıyor. Örnek olarak eskiden beri çalışan yetkililer odadan çıkarıldı. Bir kısmı idare mahkemesi kararı ile döndü. Bugün modern bir hanımın bu kurumda özellikle son yıllarda çalışma şansı kalmadı. Siyasi iktidar değişirse gelenler, İTO gibi yarı kamusal bir kurumu partizanlaştıranlardan hesap sormayacaklar mı? Sormayan iktidarlar da aynı yanlışı yapmış olurlar.

Özetle devlet ve kurumlar, kurumsal yapılarını kaybetti, AKP devleti ve kurumları haline geldi.

AKP, bu kamplaşmadan besleniyor. Bunun içindir ki, demokrasiyi oy çoğunluğu olarak görüyor. Bu çoğunluğu devam ettirmek için de devleti partizanlaştırdı. Ama bu durum sürdürülemez, çünkü hayatın akışına aykırıdır.

İbrahim Kahveci

Milletin dövizini Millete satma fikri

Merkez Bankası bilançosu hakkında çok sıkı bilgim olmadığını belirteyim. Ben de bu konuda Dünya Gazetesi yazarı Alaattin Aktaş başta olmak üzere Haluk Bürümcekçi, Uğur Gürses, Mahfi, Eğilmez gibi uzmanları takip ediyorum.

Konuyu yazıya dökme açısından ise Kerim Rota'yı söyleyebilirim. Elbette ismini saymadığım birçok ekonomi uzmanını da eklemeliyim.

Konu hakkında siyaset tarafının ne kadar geriden geldiğini nerede ise bütün ekonomi uzmanları bilmektedir. Belki de toplumun anlaması için 2 yıla yakın süre geçmesi gerekiyordu. Çünkü uzmanların uyarı yazıları ve notları Mart 2019'da başlamıştı.

Benim burada belki biraz tekrar olacak ama yine üzerinde duracağım mesele swap konusu. 2021 Şubat sonu itibari ile Merkez Bankası'nın toplam swap işlemi -52,95 milyar dolar.

Haziran 2018'de swap tarafında Merkez Bankası pozisyonu +3,25 milyar dolardı. Eylül 2018'de bu pozisyon -3,24 milyar dolara dönüverdi. Mart 2019'da ise swap pozisyonu -13,06 milyar dolara çıktı. Ekim 2020'de ise -61,27 milyar dolar ile zirveye ulaştı.

Naci Ağbal döneminde swap pozisyonunda yaklaşık 8,3 milyar dolar pozitif düzelme yaşandı. Ama devamını bilmiyorum.

Swap işi neden önemli?

Merkez Bankası bilançosunda bu kalem " Yurt içi para karşılığında döviz forward ve future'ların toplam açık ve fazla pozisyon büyüklükleri (para swaplarının gelecekteki bacağına da kapsar)" şeklinde verilmektedir.

21.04.2021

1 aya kadar kısmı 19,0 milyar dolar, 2-3 aya kadar kısmı ise 13,5 milyar dolar ve kalan 20,45 milyar dolarlık kısmı ise 4 ay-1 yıl arası vadeli. Fakat asıl önemli nokta olan swapların yurtiçi ve yurtdışı kısmını göremiyorum.

Burada önemli olan yer yurtiçi bölümü. Neden mi?

Şöyle izah edelim: Siz yabancı para mevduatınızı bankanıza emanet ediyorsunuz. O bankadan ise Merkez Bankası TL vererek karşılığında döviz kendi uhdesine alıyor. İşte buna swap, yani takas deniliyor.

Merkez Bankası belirli bir -kısa- vade için yaptığı bu takas ile kasasına **sizin bankadaki dövizinizi almış oluyor.**

Banka hesabında mevduat olarak görülen döviziniz aynı zamanda Merkez Bankasına geçtiği için orada da rezerv olarak gözüküyor.

Ama bilindiği kadarı ile Merkez Bankası sizin bankadaki dövizinizi takas yolu ile aldıktan sonra kendi kasasında da tutmamış. İşte **o döviz kamu bankaları vasıtası ile tekrar size satmış.**

128 milyar doların bir kısmı bu tür işlemde kaynaklanıyor. Kısaca **sizin dövizinizin tekrar size satılmasından geliyor.**

Burada gerçekten bir 'cin' fikir var.

Milletin dövizini tekrar millete nasıl satılabiliyor? Bu fikir kimin ve nasıl aklına gelebiliyor?

Bu önemli bir nokta olsa gerek.

Bugüne kadar ne Demirel ne Özal ne de Ecevit dönemlerinde bu tür uygulamaların konuşulduğunu ve uygulandığını hatırlamıyorum.

94 krizinde ve 2001 krizinde sadece Merkez Bankasının net döviz rezervinin eksiye geçtiğini duymuştuk. Ama o eksi Merkez Bankasının yükümlülüklerinden dolayı yaşanmıştı. Mesela Bankalar döviz mevduatlarının belirli bir karşılığını (şimdilerde yüzde 22) Merkez Bankasına verirler.

İşte o krizlerde bu dövizlerin de altına düşüldüğünü duymuştuk ama **Milletin dövizlerinin tekrar Millete satıldığını hiç duymamıştık.**

Oysa bugün çok şeyler duyuyoruz.

Döviz satışında nasıl ki Hazine'nin ve perde arkasında Kamu Bankalarının kullanılması gibi...

21.04.2021

Satışın saklanması ve bir türlü açıklanmaması gibi...

Burada temel meseleyi açıklayalım: Acaba bu cin fikirler kimin veya kimlerin aklına geliyor? Bu fikir sahipleri nasıl bir eğitim sürecinden geçiyorlar da bu cin fikirlere kavuşabiliyorlar? Bu eğitim sistemi TC Milli Eğitim Bakanlığına ait olmadığına göre, hangi eğitim sisteminden geliyor?

MB DÖVİZ BÜFESİ DEĞİLDİR

Son bir hafta içerisinde 128 milyar dolar açıklamasında dikkatimi çeken bir noktayı iletmek istiyorum.

AK Parti'de her kafadan farklı ses çıkıyor ve birbirlerini yalanlıyorlar. Sadece bir örnek vereyim:

MB Başkanı geçen hafta Cuma AA'ya her şeyi açıkladım havasındayken Pazartesi Lütfi Elvan MB açıklamalıdır diyerek MB Başkanının boşa konuştuğunu ilan etmiş oldu. Topu Hazine'ye atan MB'ye karşı da geri hamleyi gerçekleştirdi. (Doğal olarak hesabı ilerde yargıda kim verecekse o konuşsun demiş olabilir)

Ve asıl nokta...

Pazartesi Sabah saatlerinde Elvan "Kasım'da bu satışları durdurduk" diyor.

Akşam saatinde Nurettin Canikli Millet'in gözünün içine bakarak "Merkez gelen döviz talebini karşılamak zorundadır" diyor.

Hocam insan kendi Bakanı'nın açıklamasını dinler bari. Kasım'dan beri MB'ye döviz alımına giden mi olmadı? Yoksa MB Tahtakale'de biz döviz büfesi miydi?

21 Nisan 2021, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Sanki iki Türkiye var... Biri 'onların Türkiye'si, diğeri de 'bizim Türkiye'miz

İsveç Savunma Bakanı Peter Hultqvist, "**SDG**" adını kullanan terör örgütü YPG/PKK'nın sözde genel komutanı Ferhat Abdi Şahin'le görüşmesinde, "**İsveç olarak, sizlerle uzun süre işbirliği yapmaya ve yardım etmeye hazırız**" demiş.

Cevap yok mu?

Bu tür haberleri duyunca "**Ne Türkiye'yi ne de bölgeyi tanıyan akılsız cahillerin ağızlarının payları verilmeli**" diye düşünüyorum. Zaten hem iktidar olan AK Parti'nin sözcüleri hem de İletişim Başkanlığı bu akılsızlıklara gereken cevabı veriyorlar. Beni çok şaşırtan durum, muhalefetin ve özellikle CHP muhalefetinin dorudan Türkiye'nin güvenliğini ve bütünlüğünü hedef alan bu tür saygısızlıklar karşısında sessiz kalmalarıdır.

Hangi Türkiye

Sanki iki tane Türkiye var. "**Bizim Türkiye**" ve "**onların Türkiye'si**" gibi... Amerika veya İsveç, PKK/PYD'ye destek verince bunlardan çıt çıkmıyor. Kendisini ittifakın patronu olarak sunan Amerika Birleşik Devletleri, 1999'dan beri FETÖ'yü ağırlayıp destek veriyor. Son olarak Türkiye'yi kana bulayan 2016'daki 15 Temmuz darbe teşebbüsünde de Amerikan desteği yok muydu? Ama bu darbeye önce karşı çıkan CHP'nin **Kılıçdaroğlu**'su, kısa sürede çark etmedi mi? Bunlardan FETÖ hakkında söz duyuyor muyuz?

21.04.2021

İşin tadı kaçıyor

HDP'ye bir şey diyemiyorum. Onların varlık sebebi, özde İsveç Savunma Bakanı ile aynı çizgide değil mi? Ancak CHP'yi anlamak mümkün değil. Sanki bir sömürge ülkesinin dışarıdaki bir merkeze bağlı partisi gibiler. Ancak bu işin tadı kaçmaya başladı... Türkiye'de kitleler çok deneyimlidir. Bu ülkenin çıkarlarını korumayanları halk affetmez.